

အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးညီလာခံ အခမ်းအနားတွင်
ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး ပြောကြားခဲ့သည့် မိန့်ခွန်းကောက်နုတ်ချက်
(MICC-II) ၊ နေပြည်တော် ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၁၂)ရက်

- ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ပညာရှင်များ မင်္ဂလာရှိစွာ စုစည်းတက်ရောက်လာတဲ့ အမျိုးသားအဆင့် အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးညီလာခံကြီးမှာ အမှာစကားပြောကြားခွင့်ရတဲ့အတွက် အလွန်ပဲ ဝမ်းသာဂုဏ်ယူမိပါတယ်။
- ပထမဦးဆုံးအနေနဲ့ ဒီညီလာခံကြီးဖြစ်မြောက်လာအောင် အစွမ်းကုန်ပံ့ပိုးကူညီပေးခဲ့တဲ့ နီပွန် ဖောင်ဒေးရှင်း ဥက္ကဋ္ဌ Mr. Yohei Sasakawa ကို အလွန်ပဲ ကျေးဇူးတင်အသိအမှတ်ပြုပါတယ်။
- ကျွန်တော့်အနေနဲ့ တက်ရောက်လာတဲ့ ဧည့်သည်တော်ကြီးများကို သိစေချင်တာက Mr. Yohei Sasakawa ဟာ WHO ရဲ့ အနာကြီးရောဂါကင်းစင်ရေး သံအမတ်ကြီးအဖြစ် ၂၀၀၁ ခုနှစ်မှစ၍ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့မှုများကြောင့် WHO ၏ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် Dr. Margaret Chan က ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လမှာ အလွန်ဂုဏ်သိက္ခာမြင့်မားတဲ့ ဆုတံဆိပ်ကို ပေးအပ်ချီးမြှင့်ခြင်းခံခဲ့ရ ပါတယ်။
- Mr. Sasakawa ဟာ အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးနှင့် ကင်းစင်ရေးလုပ်ငန်းတွင် ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေအပြင် အမျိုးမျိုးသောထောက်ပံ့ကူညီမှုများကို ပေးလျက်ရှိသော လူသားများအကျိုးကို ဆောင်ရွက်နေသော စေတနာရှင်အဖြစ် လူသိများကျော်ကြားသူတစ်ဦး ဖြစ်ပါတယ်။ Mr.Sasakawa သည် အနာကြီးရောဂါလူနာများ ရင်ဆိုင်ခံစားရသော လူအများရဲ့ လွဲမှားသော အယူအဆ၊ ခံယူချက်နှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းများ ပပျောက်စေရန် ပြင်းပြသောဆန္ဒနှင့် ဒီကမ္ဘာမှာ အနာကြီးရောဂါကင်းစင်ရေးအတွက် သန့်ရှင်းချဆောင်ရွက်နေသူတစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။
- လွဲမှားသောအယူအဆနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုကိုသာ လျော့နည်းအောင် (သို့မဟုတ်) လုံးဝမရှိအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါက ကျွန်တော်တို့ ဆောင်ရွက်နေတဲ့ အနာကြီးရောဂါကင်းစင်ပပျောက်ရေး လုပ်ငန်းအရှိန်အဟုန် ပိုမိုမြန်ဆန်လာက အနာကြီးကင်းဝေးသောကမ္ဘာအဖြစ် ရောက်ရှိလာမှာဖြစ်ပါတယ်။

- ဒါ့အပြင် အနာကြီးရောဂါဟာ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့က သတ်မှတ်ထားတဲ့ မေ့လျော့ခံအပူပိုင်း ဒေသရောဂါ (Neglected Tropical Diseases) (၁၈)မျိုးအနက် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ သိနားလည်သင့်ပါတယ်။
- ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ဂျီနီဗာမြို့မှာ Mr. Sasakawa ဆုတံဆိပ် လက်ခံရယူတဲ့အခမ်းအနားမှာ ပြောကြားခဲ့တဲ့ အရေးကြီးတဲ့အဓိကသတင်းစကား (၃)ခုကိုလည်း မြန်မာနိုင်ငံနဲ့ဆိုင်တဲ့အတွက် မီးမောင်းထိုးပြချင်ပါတယ်။
- ပထမအချက်ကတော့ အနာကြီးရောဂါ အမြစ်တွယ်နေတဲ့နိုင်ငံမှ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များကို တိုက်ရိုက်ချဉ်းကပ်စည်းရုံးကာ သူတို့ရဲ့ လေးနက်တဲ့သဘောတူညီမှုနှင့် ကတိများရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် လက်တွေ့မြေပြင်မှာ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှု အရှိန်အဟုန်ကို ပိုမိုအားကောင်း စေမှာဖြစ်ပါတယ်။
- Mr. Sasakawa ကိုယ်တိုင်လည်း နိုင်ငံရေးအရ အမြင့်ဆုံးသော ထောက်ခံသဘောတူညီမှုကို ရရှိရန် ကျွန်တော်တို့လေးစားရပါသော နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် နှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။
- နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ယနေ့အခမ်းအနားမှာ ပြောကြားခဲ့တဲ့မိန့်ခွန်းမှာလည်း ဒီခိုင်မြဲ တဲ့ သဘောတူထောက်ခံချက်ကို ရှင်းလင်းစွာပြသခဲ့တာကိုလည်း တွေ့ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အဆိုပါ မိန့်ခွန်းကြောင့် အောက်ခြေမှာ လက်တွေ့ဆောင်ရွက်နေကြတဲ့ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၊ ပညာရှင်များအတွက် စိတ်အားတက်ကြွမှုနှင့် စေ့ဆော်မှုတို့ကို ပေးအပ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။
- ဒုတိယအချက်ကတော့ အနာကြီးရောဂါဟာ ကုသလို့ပျောက်ကင်းနိုင်ကြောင်း၊ အခမဲ့ကုသပေး နေကြောင်းနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိစေရေးတို့ကို ပြည်သူတွေ မှန်ကန်စွာသိရှိနားလည်ရေးတို့ ဆောင်ရွက်ရမှာဖြစ်ပြီး ဒီလိုဆောင်ရွက်ရာမှာ ဒေသဆိုင်ရာ သတင်းစာများ၊ ရေဒီယို၊ ဂီတ၊ သဘင်ဖျော်ဖြေမှုပုံစံ အမျိုးမျိုးမှတစ်ဆင့် အသိပေးတာဟာ ပိုမိုထိရောက်မယ်ဆိုတဲ့အချက် ဖြစ်ပါတယ်။
- တတိယအချက်ကတော့ အစိုးရ၊ ဆေးပညာရှင်များ၊ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ၊ NGO များ၊ အနာကြီးရောဂါလူနာများကိုယ်တိုင် ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ အဖွဲ့များအားလုံး အတူတကွပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုရှိအောင် စဉ်ဆက်မပြတ် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ဖို့လိုတယ်ဆိုတဲ့ အချက်တွေကို Mr.Yohei Sasakawa က ပြောကြားခဲ့ပါတယ်။

- အခုပြောခဲ့တဲ့ မဟာဗျူဟာ(၃)ရပ်ဟာ အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးနှင့် ကင်းစင်ပပျောက်ရေး ဆောင်ရွက်ရာမှာ အလွန်အရေးကြီးပြီး မြန်မာနိုင်ငံမှာလည်း ဒီမဟာဗျူဟာများအတိုင်း ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ဒီအခမ်းအနားမှာ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ၂၀၀၀ ခုနှစ်ကတည်းက တစ်ကမ္ဘာလုံးအတိုင်းအတာနဲ့ အနာကြီးရောဂါကုသတဲ့ဆေးဝါး (MDT) တွေ ပေးအပ်လှူဒါန်းနေတဲ့ Novartis အဖွဲ့ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောလိုပါတယ်။
- အနာကြီးရောဂါဟာ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးပြဿနာအဖြစ်မှ လူအယောက် (၁၀,၀၀၀) မှာ တစ်ဦးထက်လျော့နည်းဖြစ်ပွားတဲ့ ကင်းစင်တဲ့အခြေအနေကို တစ်ကမ္ဘာလုံး အတိုင်းအတာနဲ့ ၂၀၀၀ ခုနှစ်ကတည်းက ရရှိခဲ့ပါတယ်။
- မြန်မာနိုင်ငံအနေနဲ့ ဒီအခြေအနေကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားရမှာဖြစ်ပြီး ကျွန်တော်တို့ လက်ရှိဆောင်ရွက်နေတဲ့ လုပ်ငန်းများရဲ့ အရှိန်အဟုန်ကို ဘယ်လိုအခြေအနေပဲဖြစ်ဖြစ် လျှော့ချ မှာမဟုတ်ပါဘူး။ ဝန်ကြီးဌာနရဲ့ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များအနေနဲ့ အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေး လုပ်ငန်းများကို လာမယ့်နှစ်ကာလတွေမှာ တတ်နိုင်သမျှ အစွမ်းကုန်ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်မှာဖြစ် ပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့ဟာ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ UN နှင့် INGO များ၊ ရည်ရွယ်ချက်တူညီတဲ့ အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးနဲ့ စနစ်တကျ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားမှာဖြစ်တဲ့အပြင် လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုတွေကို စနစ်တကျ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း၊ ဆန်းစစ်သုံးသပ်ခြင်းနဲ့ လက်တွေ့ အသုံးပြုသုတေသနများကိုလည်း အလေးထားဆောင်ရွက်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ဒီလိုဆောင်ရွက်တဲ့နေရာမှာ အားလုံးပါဝင်ဆောင်ရွက်ဖို့ အရှိန်ဖြင့် အားထုတ်မှု၊ သန္နိဋ္ဌာန် အသစ်များ၊ ဆန်းသစ်သောချဉ်းကပ်မှုများနဲ့ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ရုံသာမက အနာကြီးရောဂါ လူနာရှင်များရဲ့ ခံစားချက် အတွေးအမြင်ရှုထောင့်မှလည်း စဉ်းစားဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်မှာဖြစ် ပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမာရေးပညာရှင်များအနေနဲ့ အနာကြီးရောဂါအပါအဝင် ရောဂါနှိမ်နင်းရေး လုပ်ငန်းများအတွက် မဟာဗျူဟာနဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်အသစ်တွေ စဉ်းစားရာမှာဖြစ်စေ၊ ချမှတ်ရာမှာ ဖြစ်စေ လူနာနဲ့ ပြည်သူလူထုဘက်မှအမြင်များကိုလည်း အလေးအနက်ထား ထည့်သွင်းစဉ်းစား ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

- မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအနေနဲ့ အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းအား ရသမျှနည်းပညာ၊ နည်းလမ်းတွေကို အသုံးပြုပြီး ၁၉၅၂ ခုနှစ်ကတည်းက ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ရဲ့ လမ်းညွှန်ချက်များအတိုင်း လုပ်ငန်းများအောင်မြင်ဖို့ အားစိုက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။
- မြန်မာနိုင်ငံအနေနဲ့ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ရဲ့ ရည်မှန်းချက်ဖြစ်တဲ့ လူဦးရေ (၁၀,၀၀၀) မှာ အနာကြီးရောဂါဖြစ်ပွားသူ (၁)ဦးထက်လျော့နည်းသွားသည့် အနာကြီးကင်းစင်သောအခြေအနေကို ၂၀၀၃ ခုနှစ်မှာ ရရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုရရှိခဲ့ပြီးတဲ့ကာလတစ်လျှောက်မှာ နှစ်စဉ်အနာကြီးရောဂါ လူနာအသစ် နှစ်စဉ် (၃,၀၀၀)ဦးခန့် တွေ့ရှိနေရပါသေးတယ်။
- ဒါ့အပြင် ကိုယ်အင်္ဂါချွတ်ယွင်းမှုအဆင့်(၂) တွေ့ရှိမှုဟာ အနာကြီးလူနာအားလုံးရဲ့ (၁၄.၄%)နဲ့ အသက် (၁၅)နှစ်အောက်ကလေးများမှာ (၃.၅%)ကနေ (၅%)အထိ တွေ့ရှိနေသေးတာဟာ ကူးစက်မှုဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေပြီး နောက်ကျမှ လူနာကိုတွေ့ရှိနေတာကို ဖော်ပြနေတာဖြစ်ပါတယ်။
- ဒါကြောင့် ကလေးတွေမှာ အနာကြီးရောဂါကြောင့် ကိုယ်အင်္ဂါချွတ်ယွင်းမှုဖြစ်ပွားသူ လုံးဝမရှိစေရေးရည်မှန်းချက် ရရှိရေးကို အာရုံစိုက်အလေးထားဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါတယ်။ ဒီလိုဆောင်ရွက်ရာမှာ လုပ်နိုင်တဲ့အခြေအနေနဲ့ ကိုက်ညီပြီး ထိရောက်တဲ့နည်းလမ်းများကို ဖော်ဆောင်လုပ်ကိုင်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ကိုယ်အင်္ဂါချွတ်ယွင်းမှုဖြစ်ပွားမှုဟာ နေ့ချင်း၊ ညချင်းဖြစ်တာမဟုတ်ဘဲ ဆေးကုသမှုမခံယူဘဲ ကာလအတန်ကြာမှ ဖြစ်တာဖြစ်တဲ့အတွက် အနာကြီးရောဂါဖြစ်နေတဲ့ ကလေးတွေကို ရောဂါဖြစ်မှန်းမသိရှိဘဲ လွတ်နေတဲ့အချက်ကိုလည်း လှစ်ဟဖော်ပြနေပါတယ်။
- ဒါဟာ လူ့ကျင့်ဝတ်အပြင်ဘက်မှကြည့်လျှင် လက်ခံနိုင်စရာမရှိပါဘူး။ ဒါဟာကျွန်တော်တို့ရဲ့ အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေး စီမံချက်မှာ အားနည်းချက်များရှိနေတာကို ညွှန်ပြနေတာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ အနာကြီးရောဂါ လုံးဝကင်းစင်ပပျောက်ရေးမှာ လူနာအသစ်များကို စောစီးစွာ သိရှိထောက်လှမ်းကုသနိုင်မှုဟာ အလွန်အရေးကြီးတဲ့ သော့ချက်ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို ကျွန်တော်တို့အားလုံး သိရှိတဲ့အတိုင်း ဒီသဘောတရားအမြင်နဲ့ မျက်ခြေမပျက် အာရုံစိုက် ဆောင်ရွက်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။

- ယခုလက်ရှိအခြေအနေကို လစ်လျူရှု/မေ့လျော့ဖို့မသင့်ဘဲ အနာကြီးရောဂါ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကို ကျွန်တော်တို့အားလုံး ဗျူဟာမြောက်စုစည်းဆောင်ရွက်ပြီး လျော့ချဖို့လိုပါတယ်။
- နောက်တစ်ချက် သတိပြုမိတာက (၉၀%)သောလူနာဟာ ရောဂါအဖြစ်များသော နေရာဒေသများမှာ ဖြစ်တာကိုတွေ့ရတဲ့အတွက်ကြောင့် ဒီဒေသတွေမှာ ပိုမိုအားထုတ် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မယ်ဆိုရင် အချိန်တိုကာလအတွင်းမှာ ရောဂါကူးစက်ပြန့်ပွားမှုကို ရပ်တန့်တားဆီးနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။
- ရောဂါဖြစ်ပွားမှု နေရာဒေသ၊ အသက်အရွယ်အခြေအနေ (epidemiological analysis) ကို ဆန်းစစ်သုံးသပ်ပြီး ရောဂါဖြစ်ပွားမှုများနေတဲ့ နေရာအသိုင်းအဝန်းကို ဖော်ထုတ်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့ သမိုင်းကြောင်းကို ပြန်ကြည့်မယ်ဆိုရင် မြန်မာနိုင်ငံမှာ အနာကြီးရောဂါဟာ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးပြဿနာအဖြစ် ရှိနေရာက တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်ဖြစ်တဲ့ အနာကြီးရောဂါကင်းစင်သည့်အခြေအနေ (Global goal of eliminating leprosy) ကို ၂၀၀၃ ခုနှစ်မှာ ရရှိခဲ့ပြီးနောက် အနာကြီးရောဂါကြောင့်ဖြစ်ပွားတဲ့ ကိုယ်အင်္ဂါချို့ယွင်းခြင်းများ ကာကွယ်တားဆီးခြင်းနှင့် အရည်အသွေးပြည့်ဝသော အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းများကို အရှိန်အဟုန်မပျက် ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် အဲဒီလိုဆောင်ရွက်ရာမှာ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့၊ International Federation of Anti-Leprosy Association, American Leprosy Mission and Netherland Leprosy Relief များရဲ့ ပံ့ပိုးကူညီမှုနဲ့ လူထုအခြေပြု အခြေခံကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများမှာ အဓိကပေါင်းစည်းဆောင်ရွက်ရန်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်များ ထပ်မံချမှတ်ခဲ့ပါတယ်။
- အနာကြီးရောဂါလူနာအသစ်များကို ရန်ကုန်၊ မန္တလေး၊ စစ်ကိုင်း၊ ပဲခူး၊ မကွေး၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးနဲ့ ရှမ်းပြည်နယ်တို့မှာ အများဆုံးဖော်ထုတ်တွေ့ရှိခဲ့ပြီး ဒီတိုင်းဒေသကြီးများနှင့် ပြည်နယ်တို့ဟာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ ရောဂါဖြစ်ပွားမှုအများဆုံး ဒေသများအဖြစ် တွေ့ရှိရပါတယ်။
- ဒါကြောင့်မို့ ကျွန်တော်တို့အားလုံးဟာ အမျိုးသားကျန်းမာရေးစီမံကိန်း (၂၀၁၇-၂၀၂၁) နှင့် အညီ ရေးဆွဲထားတဲ့ အမျိုးသားအဆင့်မဟာဗျူဟာစီမံကိန်းနဲ့ ရည်မှန်းချက်များနှင့် ပန်းတိုင်ကို ရရှိဖို့၊

ဖြစ်ပွားမှုအဆင့်လိုက်၊ ဦးစားပေးနေရာများကို အလေးထားအာရုံစိုက်ကာ ဆန်းသစ်တီထွင်တဲ့ နည်းနာများနှင့် ဆောင်ရွက်သွားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

- လူနာနှင့် လူနာရှင်ရဲ့ မိသားစုဝင်များဟာ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းရဲ့ လွဲမှားတဲ့အယူအဆ၊ မသိနားမလည်မှုနဲ့ ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်များကြောင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရမှုနဲ့ စိတ်ဒဏ်ရာများကို ခံစားနေရတဲ့ အဖြစ်များ ရှိနေတာကိုလည်း သတိပြုမိပါတယ်။
- ဒီအနှုတ်လက္ခဏာဆောင်တဲ့ အတွေးအမြင်ခံယူချက်များကြောင့် လူနာသစ်ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရေးကို ဟန့်တားနှောင့်နှေးစေတဲ့ အကျိုးရလဒ်အပြင် မိသားစုဝင်များနဲ့ အများပြည်သူများအကြား ကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုကို ထောက်ပံ့ပေးနေသလိုဖြစ်စေပါတယ်။
- ဘယ်လိုနည်းနဲ့မှ ဒီအခြေအနေကို ဆက်မဖြစ်စေသင့်တော့ပါဘူး။ လွန်ခဲ့သောကာလအတွင်းမှာ အောင်မြင်မှုများရရှိခဲ့သော်လည်း ယခုအခါတွင် ယခင်ကာလများနဲ့ နှိုင်းယှဉ်လျှင် အများပြည်သူအကြားတွင် အနာကြီးရောဂါနှင့်စပ်လျဉ်းပြီး သိရှိဂရုပြုမှု လျော့နည်းလာတာကို တွေ့နေရပါတယ်။
- လူထုအကြားမှာ အဓိကလွဲမှားနေတဲ့ အဓိကအချက်က အနာကြီးရောဂါကင်းစင်မှု အခြေအနေကို (elimination)၊ အနာကြီးရောဂါလုံးဝပျောက်မှု (eradication)နဲ့ လွဲမှားစွာ အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူနေမှုလည်း ဖြစ်နေပါတယ်။
- လူနာအသစ်များကို စောစီးစွာသိရှိဖော်ထုတ်နေရတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကလည်း ကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုကို ဖြတ်တောက်ပြီး ကင်းစင်မှုအခြေအနေ (elimination) ကနေ လုံးဝပျောက်မှုအခြေအနေ (eradication) သို့ ရောက်ရှိအောင် ဦးတည်ဆောင်ရွက်နေခြင်းပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီသဘောတရားကို အများပြည်သူရဲ့စိတ်ထဲမှာ စွဲမြဲစွာသိမြင်အောင် ဆောင်ရွက်ကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- အနာကြီးရောဂါလူနာနှင့် မိသားစုဝင်များကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းနှင့် နှိမ့်ချဆက်ဆံလိုစိတ်များကို ဖယ်ရှားပပျောက်အောင် အဓိက ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ၂၀၁၁ ခုနှစ် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံ အတည်ပြုဆုံးဖြတ်ချက် (၆၂/၂၁၅) မှာပါရှိတဲ့ အနာကြီးရောဂါလူနာနှင့် မိသားစုဝင်များကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း ကင်းစင်ပျောက်ရေးနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း ကင်းစင်ရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေများနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဆုံးဖြတ်ချက်ဟာလည်း ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ (၁၅)ကြိမ်

မြောက် လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ၏ ဆုံးဖြတ်အတည်ပြုချက်များမှတစ်ဆင့် ပေါ်ထွက်လာခဲ့တာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

- အနာကြီးရောဂါကြောင့် ကိုယ်အင်္ဂါချို့ယွင်းမှုလျော့ကျရေးကိုလည်း ဦးစားပေးလုပ်ငန်းတစ်ရပ်အနေနဲ့ ဆောင်ရွက်ရမှာဖြစ်ပြီး ကလေးလူနာအသစ်တွေကို အရည်အသွေးပြည့်ဝတဲ့ ကုသစောင့်ရှောက်မှုတွေပေးနိုင်ရေး အလေးထားဆောင်ရွက်ဖို့လိုပါတယ်။
- လူနာနဲ့ လူနာမိသားစုဝင်တွေရဲ့ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး လိုအပ်ချက်တွေကိုလည်း ဂရုပြုဖို့ လိုအပ်ရုံသာမက နှီးနှယ်ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနဲ့ ပူးပေါင်းပြီး စနစ်တကျ ကူညီထောက်ပံ့ပေးမှုများ ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်နေပါတယ်။
- နောက်တစ်ချက်က NGO ၊ INGO၊ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ (CBO)၊ တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေးအဖွဲ့အစည်းများ (EHO) များရဲ့ အခန်းကဏ္ဍဟာ အလွန်ပဲအရေးပါလှပါတယ်။ တူညီပေါင်းစည်းတဲ့အသံ၊ ဆက်သွယ်ပြောကြားမှုများနဲ့ မလိုလားအပ်တဲ့ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်ကြတဲ့ လူမှုရေးဆိုင်ရာသဘောထားနှင့် အပြုအမူများကို ဟန့်တားတုန့်ပြန်ဖို့လိုပါတယ်။ အားလုံးပါဝင် ချဉ်းကပ်လုပ်ဆောင်မှုမျိုးကို ဖော်ဆောင်ဖို့လိုပါတယ်။
- ဒီနေရာမှာ ထပ်လောင်းပြောချင်တာက Nippon Foundation, Sasakawa Memorial Health Foundation, WHO, ILEP မိတ်ဖက်အဖွဲ့၊ Novartis နဲ့အခြား INGO၊ NGO များနဲ့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကာလကြာရှည် မိတ်ဖက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့မှုကိုလည်း ပိုမိုခိုင်မြဲသန်စွမ်းအောင် ဆောင်ရွက်သွားပါမယ်။
- ကျွန်တော် သိရှိဝမ်းသာရတာတစ်ခုက WHO က အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအားလုံးရဲ့ အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးနဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ သတင်းအချက်အလက်များ၊ အညွှန်းကိန်းကို online မှ ကောက်ယူစုစည်းတဲ့စနစ်ကို စတင်အသုံးပြုပြီး တူညီတဲ့တစ်ခုတည်းသော (one report for leprosy) အနာကြီးရောဂါဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာဆိုတဲ့ သဘောတရားဖြစ်ပါတယ်။
- DNTS-2 စနစ်တွင် အနာကြီးရောဂါကု ဆေးပေါင်း (MDT) ဆေးစာရင်းများနှင့် ရောဂါဖြစ်ပွားမှုဆိုင်ရာအချက်အလက်များကို တစ်ပူးတစ်တွဲထဲ အသုံးပြုဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လုပ်ဆောင်ထားပါတယ်။
- ရောဂါအသစ်ဖြစ်ပွားမှု၊ ရောဂါဖြစ်ပွားခြင်း၊ ထောက်လှမ်းနိုင်မှုများနှင့် အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးငယ်များတွင် ရောဂါဖြစ်ပွားမှု အချိုးအစားပမာဏ၊ ရောဂါကြောင့် ကိုယ်အင်္ဂါချို့ယွင်းမှု

အဆင့်(၂) ဖြစ်ပွားမှုစတဲ့ အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးအတွက် အရေးကြီးအညွှန်းကိန်းများ စုံလင်ပေါင်းစပ်ပါဝင်သည့် ညွှန်းဆိုချက်ပေါ်ပေါက်လာရေးအတွက် ကမ္ဘာ့အနာကြီးရောဂါ တိုက်ဖျက်ရေးစီမံချက်မှ ဆောင်ရွက်နေမှုဟာ အထူးခြားဆုံးအချက်ပင် ဖြစ်ပါတယ်။

- ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ဟာ အဲဒီညွှန်းဆိုချက်ကို အသုံးပြုပြီး ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ရဲ့ ဒေသကြီး (၅)ခုမှ နိုင်ငံပေါင်း (၂၂)နိုင်ငံအား အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးအတွက် အထူး ဦးစားပေးနိုင်ငံများအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို အထူးဦးစားပေးနိုင်ငံ (၂၁)နိုင်ငံမှာ မြန်မာနိုင်ငံလည်း အပါအဝင်ဖြစ်ပါတယ်။
- ကျွန်တော့်အနေနဲ့ အဆိုပါနိုင်ငံများထဲမှ မြန်မာနိုင်ငံထွက်နိုင်စေရေးအတွက် တတ်နိုင်သမျှ အမြန်ဆုံးဆောင်ရွက်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဆိုပါကိစ္စရပ်အတွက် ယခုညီလာခံကြီးပြီးမြောက် တာနဲ့ အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေး ကျွမ်းကျင်မှုဆိုင်ရာအကြံပေးပညာရှင်များအဖွဲ့ (TAG) နှင့် နီးကပ်စွာပူးပေါင်းကာ အထူးအလေးပေးဆောင်ရွက်သွားပါမယ်။
- ကျွန်တော့်အနေဖြင့် သွားလာရခက်ခဲသော ဝေးလံခေါင်သီဒေသများတွင် အနာကြီးရောဂါ ဖြစ်ပွားမှုကို အနည်းငယ်စိုးရိမ်မိပါတယ်။ အဆိုပါဒေသများတွင် ရောဂါဖြစ်ပွားမှု၊ ထောက်လှမ်း သိရှိမှု မရှိခြင်း၊ အဲဒီလိုသတိမပြုမိဘဲ ရောဂါပြန့်ပွားမှုများ ဖြစ်ပွားခြင်းတို့ ဖြစ်ပွားနိုင်ပြီး ရောဂါဖြစ်ပွားမှုကို တားဆီးနှိမ်နင်းရာမှာ ကျွန်တော်တို့အတွက် ဦးစားပေးတာဝန်တစ်ရပ်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုအခြေအနေများ မဖြစ်ပွားစေရန် မဟာဗျူဟာရေးဆွဲပြီး ဆောင်ရွက်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ရဲ့ ဒေသကြီး (၅)ခု၊ နိုင်ငံပေါင်း (၁၄၅)ခုမှ တရားဝင်အချက်အလက် များအရ ၂၀၁၆ ခုနှစ်မှာ ကမ္ဘာတစ်ဝန်း၌ အနာကြီးရောဂါအသစ်ဖြစ်ပွားမှုမှာ (၂၁၆,၁၀၈)ဦး ရှိပါတယ်။ ဒါဟာ စိုးရိမ်ဖွယ်ကောင်းသော အခြေအနေတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။
- မြန်မာနိုင်ငံမှာလည်း ရောဂါဖြစ်ပွားမှုအရေအတွက်မှာ တရားဝင်သတင်းပေးပို့ရရှိထားရှိသည့် အရေအတွက်ထက် များပြားနေနိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက် ရေးလုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်ပြီး မည်သည့်အရာကိုမျှ မဆောင်ရွက်ဘူးဆိုပါက တာဝန် မကျေဘူး ဖြစ်ပါမယ်။
- အဲဒါကြောင့် လာမည့်လများတွင် အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်း ယခုထက် ပိုမိုအရှိန် အဟုန်တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ဖို့ သန့်ဌာန်ချထားပါတယ်။

- ကျွန်တော်တို့ ရေးဆွဲထားရှိတဲ့ အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးမဟာဗျူဟာကို "ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ရဲ့ အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးမဟာဗျူဟာ (၂၀၁၆-၂၀၂၁)" နဲ့ တိုက်ဆိုင်ဆန်းစစ်ပြီး ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းများကို ပိုမိုအားကောင်းလာစေရေး မွမ်းမံဆောင်ရွက်သွားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ဒီမဟာဗျူဟာသည် အထူးသဖြင့် ကလေးငယ်များ၊ အနာကြီးရောဂါကြောင့် ကိုယ်အင်္ဂါချို့ယွင်းမှု ပပျောက်စေရေးကို အဓိကဦးတည်ထားတာဖြစ်ပါတယ်။
- ဒီမဟာဗျူဟာမှာ မဏ္ဍိုင်(၃)ရပ်အနေဖြင့် -
 - နိုင်ငံတော်အစိုးရကိုယ်တိုင် ပူးပေါင်းလက်တွဲဆောင်ရွက်မှု၊
 - အနာကြီးရောဂါနှင့် ရောဂါ၏ နောက်ဆက်တွဲပြဿနာများ ရပ်တန့်စေမှုနှင့်
 - ရောဂါဖြစ်ပွားသူများ ကိုယ်တိုင်ပါဝင်၍ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများ ရပ်တန့်စေရန် နည်းလမ်းအဖုံဖုံအသုံးပြုပြီး လုပ်ဆောင်မှုတို့ ပါဝင်ပါတယ်။
- ရောဂါဖြစ်ပွားမှုဆိုင်ရာအခြေအနေများနှင့် နိုင်ငံ၏လိုအပ်ချက်များနှင့်အညီ အဆိုပါမဏ္ဍိုင်ကြီး (၃)ရပ်မှ လုပ်ငန်းများကို ရွေးချယ်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမှာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုဆောင်ရွက်ရာမှာလည်း လုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေးအဆင့်သတ်မှတ်ကာ အဆင့်လိုက်၊ အပိုင်းလိုက်ဆောင်ရွက်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- တင်စားပြောဆိုရရင် ရွေးချယ်လုပ်ဆောင်စရာများမှာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ရှေ့မှောက်တွင်ပင် အဆင်သင့်ရှိနေပြီး ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ရွေးချယ်လုပ်ဆောင်ရန်သာ လိုအပ်ပါတယ်။
- ဝန်ကြီးဌာနမှ အမျိုးသားအဆင့်အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးမဟာဗျူဟာ (၂၀၁၉-၂၀၂၃) ကို ရေးဆွဲထားရှိပြီးတာကိုလည်း ဂုဏ်ယူစွာ ပြောကြားလိုပါတယ်။
- ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးမဟာဗျူဟာဟာ နိုင်ငံရဲ့ လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်၊ ဘဏ္ဍာငွေအရင်းအမြစ်၊ အခြေခံကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများရဲ့ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်း၊ စွမ်းဆောင်ရည်တို့နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိ/မရှိနှင့် လက်တွေ့ကျမှုရှိ/မရှိတို့ကို သုံးသပ်စေလိုပြီး ကျွမ်းကျင်မှုဆိုင်ရာအကြံပေးပညာရှင်များအဖွဲ့ရဲ့ အကြံပြုချက်များနှင့်အညီ လိုအပ်သလို မွမ်းမံပြင်ဆင်ပြီး အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

- အနာကြီးရောဂါဆိုင်ရာအကြံပေးအဖွဲ့ရဲ့ အကြံဉာဏ်များကို ရယူကာ ဒီမဟာဗျူဟာကို သင့်လျော်သလို ပြုပြင်မွမ်းမံသွားရပါမယ်။
- နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဦးတည်ဆောင်ရွက်နေတာက -
 - နိုင်ငံရေးအရ အမြင့်မားဆုံးသော ထောက်ခံအားပေးမှုရရှိရေး၊
 - အန္တရာယ်ရှိသောလူအုပ်စုများ အားလုံးလွှမ်းခြုံသည့် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုရရှိရေး၊
 - လူနာများကို စောစီးစွာသိရှိဖော်ထုတ်ကုသပေးရေး၊
 - စနစ်တကျ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းနှင့် ဆန်းစစ်သုံးသပ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ရေး၊
 - Implementation Research လက်တွေ့အသုံးပြုသုတေသနများပြုလုပ်၍ စီမံခန့်ခွဲရေး၊ နည်းပညာနှင့်ကျွမ်းကျင်မှုဆိုင်ရာ၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ ဆေးနှင့်ဆေးပစ္စည်းဆိုင်ရာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စိန်ခေါ်မှုများကို လေ့လာဖော်ထုတ်ရေးတို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။
- တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနမှူးများအား၊ အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေး လုပ်ငန်းများတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အာဏာပိုမိုပေးအပ်ဖို့လုပ်ရပါမယ်။ ဗဟိုမှလိုအပ်သော နည်းပညာ ပံ့ပိုးမှုများပေးရပါမယ်။ ကျွန်တော်အစောပိုင်းပြောခဲ့သလို အနာကြီးရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးမဟာဗျူဟာ ရေးဆွဲခြင်းနဲ့ လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်တဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်တို့ စဉ်းစားသင့်တာက - *အကယ်၍ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်သာ အနာကြီးရောဂါလူနာ တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့လျှင်၊ အကယ်၍ ကိုယ့်သားသမီးတွေသာ အနာကြီးရောဂါဖြစ်ခဲ့လျှင်၊ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်နဲ့ ကိုယ့်သားသမီးတွေကို ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီး၊ နှီးနှွယ်ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများက ဘယ်လို ဆက်ဆံမှုမျိုး၊ ကုသရေးမျိုးကို ပေးစေချင်သလဲဆိုတာကို အလေးအနက်ထား ခံစားတွေးတောကြည့်သင့်ပါတယ်။*
- ကျွန်တော်တို့ဟာ အနာကြီးရောဂါနှင့်ဆက်နွှယ်သော ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာများ လုံးဝမရှိတဲ့၊ ကင်းရှင်းတဲ့ ကမ္ဘာတစ်ခုဖြစ်လာရေး ဦးတည်ဆောင်ရွက်သွားရပါမယ်။
- ကျွန်တော်တို့ဟာ လူနာနှင့် မိသားစုဝင်များအား ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း၊ ဂုဏ်သိက္ခာမဲ့ခြင်း၊ ကင်းရှင်းပပျောက်အောင် ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်မှာဖြစ်သလို တစ်ပြိုင်တည်းမှာပဲ အနာကြီး

ရောဂါမရှိသော မြန်မာနိုင်ငံဖြစ်လာဖို့ အစွမ်းကုန်ဆောင်ရွက်မှာဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားလိုပါတယ်။

အခမ်းအနားတက်ရောက်သူများစာရင်း -

- မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရ ဝန်ကြီးချုပ်
- ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌ
- လူမှုရေးဝန်ကြီးများ
- နေပြည်တော်ကောင်စီဝင်များ
- လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ
- နီပွန်ဖောင်ဒေးရှင်း ဥက္ကဋ္ဌ Mr. Yohei Sasakawa ၊ WHO Leprosy
- မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ဂျပန်သံအမတ်ကြီး
- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်များ
- ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ
- နီးနွယ်ဝန်ကြီးဌာနများမှ အရာရှိကြီးများ
- အခြားအဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သော JICA, INGO, UN agency, Foundation, Leprosy program မှ မန်နေဂျာ၊ ဝန်ထမ်းများ။

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ လက်ရေးမူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ် ဘာသာပြန်ဆိုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။)